

2023. évi Országos hatósági ellenőrzési terv a fővárosi és megyei kormányhivatalok szociális-, gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró szervezeti egységei részére

A fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 86/2019. (IV. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 29. §-a szerint a szakmai irányító miniszter országos hatósági ellenőrzési tervet készít az irányítási jogkörébe tartozó feladatok tekintetében a fővárosi és megyei kormányhivatalok által lefolytatandó hatósági ellenőrzésekről, és gondoskodik annak az általa vezetett minisztérium honlapján történő közzétételéről.

A fővárosi és megyei kormányhivatal a szakmai irányító miniszterek által kiadott országos hatósági ellenőrzési tervek alapján készíti el a hatósági ellenőrzési terveit.

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdése szerint a fővárosi és megyei kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatköreinek gyakorlásával összefüggésben a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 2. § (1) bekezdés e)-h) pontjában meghatározott, valamint a törvényességi és szakszerűségi ellenőrzési hatásköröket szakmai irányító miniszterként az örökbefogadási ügyekben és a gyermekek napközbeni ellátása tekintetében a gyermek- és ifjúságpolitikáért felelős miniszter, egyéb tekintetben a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter gyakorolja.

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Sznyr.) 5. § (1) bekezdése szerint a működést engedélyező szerv feladatköreinek gyakorlásával összefüggésben a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 2. § (1) bekezdés e)-h) pontjában meghatározott, valamint a törvényességi és szakszerűségi ellenőrzési hatásköröket szakmai irányító miniszterként a szociálpolitikáért felelős miniszter gyakorolja.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 6/A. § (6) bekezdése szerint a fővárosi és megyei kormányhivatal e rendelet szerinti szociális feladatköreinek gyakorlásával összefüggésben a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 2. § (1) bekezdés e)-h) pontjában meghatározott, valamint a törvényességi és szakszerűségi ellenőrzési hatásköröket szakmai irányító miniszterként a szociálpolitikáért felelős miniszter gyakorolja.

Jelen országos hatósági ellenőrzési terv a fővárosi és megyei kormányhivatalok szociális, gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörben eljáró szervezeti egységei által készítendő hatósági ellenőrzési tervek szakmai minimum tartalmát határozza meg.

Az ellenőrzési terveket a szakmai irányító miniszter által meghatározott szakmai szempontok figyelembe vételével kell összeállítani.

a) Az ellenőrzési tervben meg kell határozni a tárgyidőszakban lefolytatni tervezett ellenőrzések számát és típusát.

a.1. A gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalok (a továbbiakban: gyámhivatal), valamint a jegyzői gyámhatóságok **gyámhatósági ügyekkel** kapcsolatos (ideértve a gyermekvédelmi pénzbeli ellátásokat is) **hatósági**

tevékenységének ellenőrzéséhez kapcsolódóan az ellenőrzési terv tartalmazza a tárgyidőszakban lefolytatandó ellenőrzések ütemezését, az ellenőrizendő hatóságok megnevezését (havi bontásban).

a.1.1. Az ellenőrzések ütemezését oly módon kell meghatározni, hogy legalább 4 évente valamennyi gyámhivatal tevékenysége **átfogó ellenőrzésre**, és valamennyi jegyző tevékenységének **jogszerűsége ellenőrzésre** kerüljön.

a.1.2. Az adott évre vonatkozó országos ellenőrzési tervben meghatározott kiemelt területeken **téma-, cél- és utóvizsgálat lefolytatása** szükséges. Az egyes vizsgálatok tárgyát és szempontjait a c) pont ismerteti.

a.2. A szociális feladatkörben eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalok szociális **pénzbeli és természetbeni ellátásokkal** kapcsolatos **hatósági tevékenységének ellenőrzéséhez kapcsolódóan** az ellenőrzési terv tartalmazza a tárgyidőszakban lefolytatandó ellenőrzések ütemezését, az ellenőrizendő hatóságok megnevezését (havi bontásban).

Az ellenőrzések ütemezését oly módon kell meghatározni, hogy legalább 4 évente valamennyi járási (fővárosi kerületi) hivatal tevékenysége – az adott évre vonatkozó éves ellenőrzési tervben meghatározott kiemelt területeken – törvényességi és szakszerűségi ellenőrzés keretében ellenőrzésre kerüljön. A 2023. évi kiemelt területeit a c) pont ismerteti.

a.3. A szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi **szolgáltatói tevékenység ellenőrzéséhez** kapcsolódóan az ellenőrzési terv tartalmazza a tárgyidőszakban lefolytatandó ellenőrzések ütemezését, az ellenőrizendő szolgáltatók, intézmények megnevezését (havi bontásban). Az ellenőrzések ütemezését oly módon kell meghatározni, hogy legalább az Sznyr.-ben meghatározott gyakorisággal valamennyi szolgáltató, intézmény ellenőrzésére sor kerüljön. Az ellenőrzés során vizsgálni kell, hogy a szolgáltató, intézmény a jogszabályokban és a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak megfelelően működik-e. A 2023. évi ellenőrzések során követendő kiemelt szempontokat a c) pont tartalmazza.

b) Az ellenőrzési tervben a tervezett ellenőrzésekre vonatkozó információk legszélesebb körét nyilvánosságra kell hozni, oly módon, hogy ez az ellenőrzések hatékonyságát ne veszélyeztesse.

A gyermekvédelmi- és gyámügyi, valamint szociális feladatkörben eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalok hatósági tevékenységének ellenőrzéséhez kapcsolódóan, továbbá a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység ellenőrzéséhez kapcsolódóan az ellenőrzési terv tartalmazza **az ellenőrzés módját** (helyszíni ellenőrzés, adat- és információkérés, iratellenőrzés stb.). Szükség szerint az ellenőrzési terv meghatározza az ellenőrzés alapjául szolgáló dokumentumok típusát.

c) Az ellenőrzési tervnek tartalmaznia kell a vizsgálat tárgyára vonatkozó azon információkat, amelyek alapján az ellenőrzött hatóságok és intézmények biztosítani tudják az ellenőrzés sikerességéhez szükséges feltételek rendelkezésre állását. Az ellenőrzési tervben általános vizsgálati szempontként meg kell határozni, hogy mely jogszabályok alkalmazásának vizsgálatára kerül sor. Ismertetni kell továbbá a célvizsgálat speciális szempontjait.

2023. évben a hatósági és szolgáltató tevékenységek ellenőrzése során kiemelt cél az alábbi szakmai szempontok vizsgálata.

c.1. A gyámügyi igazgatás tekintetében 2023. évben kiemelt cél a gyermeki és ügyféli jogok, továbbá a fogyatékkal élő személyek jogainak biztosítása érdekében az alábbi tevékenységek ellenőrzése:

c.1.1. Célvizsgálat – A támogató kirendelésének gyámhatósági gyakorlata

- Vizsgált időszak: 2022. január 1. – 2022. december 31.
- Vizsgálat módszere: A vizsgált időszakra vonatkozó valamennyi eljárás vonatkozásában az 1. számú melléklet szerinti adatszolgáltatás és szöveges értékelés megküldése a gvergyam@bm.gov.hu e-mail címre. A szöveges értékelésben ki kell térni azon indokokra és érvekre, melyek alapján az érintett személy nem kérte a támogató kirendelését;
- Határidő: **2023. május 15.**

c.1.2. Célvizsgálat – A gyámhatóság feljelentés tételi kötelezettségének megvalósulása

- Vizsgált időszak: 2022. január 1. – 2022. december 31.
- Vizsgálat módszere: az 2. számú melléklet szerinti adatszolgáltatás és szöveges értékelés megküldése a gvergyam@bm.gov.hu e-mail címre;
- Határidő: **2023. szeptember 15.**

c.1.3. Célvizsgálat – A családbafogadás engedélyezésével és a családbafogadás felülvizsgálatával kapcsolatos gyámhatósági tevékenység vizsgálata, különös figyelemmel a jogintézmény „átmeneti jellegének” érvényesülésére

- Vizsgált időszak: 2022. január 1. – 2022. december 31.
- Vizsgálat módszere: A vizsgált időszakra vonatkozó valamennyi alap és felülvizsgálati eljárásra vonatkozóan az 3. számú melléklet szerinti adatszolgáltatás és szöveges értékelés megküldése a gvergyam@bm.gov.hu e-mail címre;
- Határidő: **2023. november 15.**

c.2. A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységhez kapcsolódóan kiemelten vizsgálandó területek a következők:

c.2.1. Célvizsgálat – Meg kell vizsgálni, hogy a fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthonaiban és a fogyatékos személyek ápoló-gondozó otthonaiban 2020. január 1-jén ellátásban részesülő személyek tekintetében a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 134/I. § (1) bekezdése szerinti komplex szükségletfelmérés elvégzésre került-e az intézményvezető vagy külső szakértő által.

- Vizsgált időszak: adat- és információkérés időpontjában
- Vizsgálat módszere: Adat- és információkérés a fenntartóktól. A vizsgálat a kormányhivatal illetékességi területén bejegyzett, az Szt. 134/I. § (1) bekezdése által érintett valamennyi engedélyesre ki kell, hogy terjedjen.
- Határidő: A vizsgálat eredményét, megállapításait (kitérve a szükségletfelmérés elvégzésének időpontjára, valamint az esetleg elmaradt szükségletfelmérés indokára) fenntartónkénti és engedélyesenkénti bontásban **2023. május 31-ig** kérjük megküldeni az eniko.kormos@bm.gov.hu e-mail címre.

c.2.2. Célvizsgálat – Meg kell vizsgálni, hogy a támogatott lakhatást igénybevevő személyek esetében a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 110/B. § (1) bekezdésében szabályozott komplex szükségletfelmérés megismétlése (a továbbiakban: felülvizsgálat) megtörtént-e.

- Vizsgált időszak: az egyes igénybevevők beköltözésének időpontjától a helyszíni ellenőrzés időpontjáig
Vizsgálat módszere: A vizsgálat azokra az engedélyesekre kell, hogy kiterjedjen, melyeket a kormányhivatal 2023. évi rendes ellenőrzése egyébként is érint.
- Határidő: A vizsgálat eredményeit, megállapításait (kitérve az igénybevevő komplex szükségletfelmérésének első időpontjára, abban az esetben is, ha arra nem a vizsgált támogatott lakhatásban került sor; valamint a felülvizsgálat esedékességének és tényleges elvégzésének időpontjára) a 2023. évi ellenőrzési tervben érintett valamennyi támogatott lakhatás szolgáltatás helyszíni ellenőrzését követően, azokat összesítve, 30 napon belül kérjük megküldeni az eniko.kormos@bm.gov.hu e-mail címre.

c.2.3. Célvizsgálat – A gyermekvédelmi szakellátás otthont nyújtó ellátásában részesülő nevelésbe vett gyermekek egyéni gondozási-nevelési tervének (továbbiakban: gondozási terv) vizsgálata az alábbi kiemelt szempontok alapján:

- elérhető-e a gondozási terv a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszerben;
- kik vettek részt a gondozási terv elkészítésében, megjelennek-e a tervben a gyermek és a vérszerinti szülő kérései, véleménye, igénye, illetve amennyiben a gondozási terv elkészítésében nem vettek részt a jogszabályban előírt személyek, azok hiányát indokolják-e;
- a gondozási terv mennyiben reagál az adott gyermek egyéni szükségleteire, a jogszabályban előírt határidőre készült-e el, illetve szükség szerint felülvizsgált-e a gondozási tervet és milyen gyakorisággal, illetve indokkal;
 - Vizsgált időszak: 2022. január 1. – 2022. december 31.
 - Vizsgálat módszere: Az otthont nyújtó ellátást biztosító intézmények éves ellenőrzése keretében intézményenként legalább 5-5 gyermek adminisztrációjával kapcsolatos tevékenység vizsgálata. Az ellenőrzési tapasztalatok összefoglalása és a gyergyam@bm.gov.hu címre történő továbbítása.
 - Határidő: **2023. december 15.**

c.3. A szociális és gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni ellátásokkal kapcsolatban kiemelt terület:

c.3.1. Célvizsgálat – Az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítására vonatkozó anyagi és eljárási jogszabályi előírások érvényesülésének vizsgálata a járási hivatalok esetében

A vizsgálat során különös tekintettel kell lenni:

- az ellátás jogcímének (foglalkoztatást helyettesítő támogatás/egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás) megállapítására,
- az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás esetében az ellátás összegének megállapítására,
- hó közben benyújtott kérelem esetén a töredék havi ellátás számítására

vonatkozó szabályok érvényesülésére.

- Vizsgált időszak: 2022. január 1.- 2022. december 31.
- Vizsgálat módszere: iratanyag vizsgálata, szükség esetén helyszíni ellenőrzés
- Határidő: a megállapítások eredményeit (a tapasztalt típushibák részletes bemutatásával) **2023. július 31**-ig kérjük megküldeni az stf@bm.gov.hu e-mail címre.

Az ellenőrzéseket valamennyi járási hivatalt érintően el kell végezni. Minden hivatal esetében legalább 10 db, a döntés jellege szerint vegyesen (megállapítás és elutasítás) és szűrőpróba szerűen bekért ügyiratot kell vizsgálni oly módon, hogy járásonként legalább 4 darab egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra való jogosultsággal kapcsolatos ügy kerüljön vizsgálatra. Amennyiben egy hatóságnál a vizsgált időszakban nem keletkezett 10 darab döntés, úgy a rendelkezésre álló ügyeket kell teljes körűen vizsgálni.

c.3.2. Célvizsgálat – A gyermektartásdíj megelőlegezésre vonatkozó anyagi és eljárási jogszabályi előírások érvényesülésének vizsgálata a járási gyámhivatalok esetében,

➤ általában:

- a megelőlegezés időtartamának, a jogosultság kezdő és várható befejező időpontjának meghatározása, vizsgálva az első jogosultság időtartamának lejártát követő továbbfolyósítás vagy ismételt megelőlegezés kezdő időpontjának meghatározását is [*A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 24. § (1) bekezdése, A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 69. § (5) bekezdése és 73. §(1) bekezdés b) pontja*],
- a megelőlegezésre kerülő havi összeg meghatározása [*Gyvt. 23. § (1) bekezdése*],
- a visszamenőlegesen járó összeg meghatározása [*Gyer. 73. § (1) bekezdés g) pontja*],
- a jogosultság kezdő és záró hónapjára járó összeg meghatározása [*Gyvt. 24. § (2) és (7) bekezdése*],
- nagykorú jogosult esetén az általános jogosultsági feltételek mellett a speciális jogosultsági feltételek vizsgálata [*Gyvt. 22. § (7) bekezdése, Gyer. 69. § (2) bekezdése és (4) bekezdésének c) pontja*],
- a megelőlegezés tárgyában hozott határozat tartalmi elemeinek teljeskörűsége [*az Ákr. általános rendelkezései, a Gyvt. 73. § (1) és (1a) bekezdése szerinti tartalmi elemek a megállapító döntésnél*]

➤ különös tekintettel a 2022. január 1-jei módosításokra:

- a 2022. január 1-jén folyamatban lévő ügyek esetén a 2022. január 1-jén hatályba lépő módosítások alkalmazása [*a Gyvt. 188/D. § (1) bekezdése szerinti átmeneti rendelkezés végrehajtásának ellenőrzése*],
 - a 2022. január 1-jén megelőlegezésben részesülő személyek ellátásának a 2022. január 1-jén hatályba lépő szabályok szerinti felülvizsgálata [*a Gyvt. 188/D. § (2) bekezdésének végrehajtásának ellenőrzése, figyelemmel az abban foglalt határidő betartására is*].
- Vizsgált időszak: 2022. január 1.- 2022. december 31.
 - Vizsgálat módszere: adatkérés és iratanyag szűrőpróbaszerű vizsgálata, szükség esetén helyszíni ellenőrzés

- Határidő: a megállapítások eredményeit (a tapasztalt típushibák részletes bemutatásával) **2023. július 31-ig** kérjük megküldeni az stf@bm.gov.hu e-mail címre.

Az ellenőrzést lehetőség szerint valamennyi járási hivatal érintően és a vizsgált időszakban keletkezett ügyek teljeskörű (ha az ügyiratok száma meghaladja a 10-et, akkor legalább 10 db, a döntés jellege szerint vegyesen bekért ügyirat) áttekintésével kell elvégezni.

d) Az ellenőrzési terv összefoglalóan tartalmazza az előző tárgyévi ellenőrzések tapasztalatait, illetve azt, hogy ezen tapasztalatok mennyiben befolyásolták a tárgyévi ellenőrzési terv kialakítását.

e) A fővárosi és megyei kormányhivatalok szociális, gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörben eljáró szervezeti egységei ellenőrzési terveiket honlapjukon közzéteszik.

A fővárosi és megyei kormányhivatalok szociális, gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörben eljáró szervezeti egységei részére szóló 2023. tárgyévi hatósági ellenőrzési tervet jóváhagyom és közzétételéhez hozzájárulok:

Budapest, 2022. november „ .”

Fülöp Attila
államtitkár

ZÁRADÉK

A dokumentum elektronikus aláírással hitelesített

BM/17632/2022.